

Hnutí Pro život

WWW.PROLIFE.CZ

— 02/01 —

- 2 Nevíte, kolik stojí potrat?
- 3 Anketa k Pochodu pro život 2001
- 5 Rodí se homosexuálové takto?
- 8 Shrnutí činnosti poradenské linky
- 9 Proslov připravený na Pochod pro život
- 11 Vyšetření v těhotenství
- 13 Vejce a JÁ
- 22 Prezidentská kancelář o potratech

Milí přátelé,

jsme rádi, že Vám můžeme poslat další číslo oběžníku Hnutí Pro život.

Protože od březnového Pochodu pro život uběhly téměř dva měsíce, nezařazovali jsme zde už podrobné informace, protože většina z Vás je zcela určitě získala z jiných novin a časopisů. Děkujeme Vám všem, kteří jste nám v této souvislosti napsali a zejména těm, kteří se nebáli psát přímo do těch novin či časopisů, které přinesly o celé akci – ať už úmyslně či neúmyslně – značně zkreslené zpravodajství. Na 3. straně oběžníku je anketa k letošnímu Pochodu. Byli bychom velmi rádi, pokud byste si našli chvilku času a napsali nám Vaše názory na jednotlivé otázky. Určitě nám Vaše připomínky a nápady pomohou se příští rok (23.3.2002) lépe organizačně připravit.

Přijde-li Vám s oběžníkem složenka, neznamená to, že musíte automaticky poslat nějaký dar. Složenky posíláme s oběžníkem tehdy, když se připravuje nějaká akce (v posledním případě se jednalo o Pochod), se kterou jsou větší výdaje. Protože nemáme jiný zdroj příjmů, než Vaše příspěvky, tak se na Vás obrátíme. Nechápejte to ale prosíme jako nějaký nátlak. Nemálo z Vás se potýká s finančními problémy, či již přispívá na jiné bohubilé aktivity (např. hospicová péče, Likvidace lepry aj.). Proto si nedělejte žádné starosti a s klidným srdcem složenku zmuchlejte a hoďte do nejbližšího koše, či použijte na jiný důležitý úkon. Myslíme si, že dokud budeme dělat to, co máme, peníze se vždy najdou.

Díky dárcům ze Slovinska jsou od února pravidelně slouženy tři mše svaté za měsíc za nenarozené děti zabíjené při potratech a za související pro-life úmysly. Pokud byste potřebovali odsloužení votivní mše svaté (např. sousedé uvažují o potratu apod.), prosíme, abyste se nám ozvali na kontakty uvedené v tiráži.

Všechny Vás (i nekatolíky) bychom rádi pozvali k připojení se ke společné modlitbě za nenarozené děti, jejich rodiče apod. Mezinárodní organizace Human Life International již delší dobu připomíná, že je důležité se spojit v modlitbě ve stejnou dobu. Proto prosíme ty z Vás, kteří si na to zrovna vzpomenu a budou mít čas, aby se každý večer mezi devátou a desátou hodinou pomodlili na výše uvedený úmysl jakoukoliv modlitbu. Zájemcům rádi zašleme vhodné modlitby.

za redakci Radim a Kateřina Ucháčovi

Nevíte kolik stojí potrat?

Zveřejňujeme zde jeden z dotazů, které nám chodí prostřednictvím Internetu a naši odpověď na něj. Občas nevíme, zda si z nás lidé dělají legraci nebo zda své dotazy myslí vážně vzhledem k jednoznačnému postoji HPŽ ČR v otázce potratu a antikoncepce.

----- Original Message -----

To: prolife@prolife.cz

Sent: Monday, March 26, 2001 8:40 PM

Ráda bych věděla, kde je možné podstoupit potrat a kolik to stojí?

Děkuji. P.Z.

Vážená paní,

ukončení života nenarozeného dítěte neboli umělý potrat je možné podstoupit v každé porodnici, tuším i na těch místech, kde se za jiných okolností děti rodí. Bližší informace Vám podá gynekolog, kterého musí matka před výkonem navštívit. Je třeba totiž podepsat žádost o potrat, podstoupit předoperační vyšetření a potvrdit, že žena zná rizika z potratu plynoucí.

Pokud jde o cenu, pak jde o to, jak se na to podíváme:

- potrat stojí 1 lidský život – život toho malého nenarozeného človíčka, který skončí;
- potrat stojí výčitky svědomí, jejichž cenu si netroufám vyčíslit;
- potrat stojí ztrátu momentálního mateřství, nehlubšího určení každé ženy;
- potrat stojí většinou i to, co stojí ztráta vztahu, manželství apod.

Z pohledu ekonoma, pak toto všechno nestojí za víc než zhruba 3 tisíce korun, které matka má potratáři po výkonu zaplatit.

Přeji Vám, abyste Vy ani nikdo z Vašich blízkých nikdy nic takového nemusel podstupovat.

Zdeňka Rybová

Anketa k Pochodu pro život 2001

Zdeňka Rybová

Vážení přátelé, rozhodli jsme se (a nakonec se nám to podařilo) obnovit na krátkou dobu přerušenu tradici pochodu pro život. Předposlední, sluníčkem prosvětlenou, teplou a velmi vydařenou březnovou sobotu jsme se tedy vydali Prahou s jedinou touhou: obnovit téměř ztracenou úctu k lidskému životu od okamžiku početí do přirozené smrti.

S mnoha z vás jsme se přímo během pochodu ze Staroměstského na Václavské náměstí setkali a měli jsme tak možnost poznat se osobně. Víme z ohlasů, které jsme obdrželi po akci, že byste uvítali možnost poradit nám, sdělit nám své postřehy a také své organizační tipy, případně nabídnout pomoc při plánování Pochodu pro život 2002. Z těchto důvodů Vám nabízíme malou anketu s otázkami a velmi se těšíme na Vaše reakce.

1. Jak hodnotíte celkovou atmosféru Pochodu pro život 2001?

- (a) skvělá, radostná
- (b) nevím
- (c) unylá, smutná; rád bych vám řekl proč:

2. Jak jste se jako účastník pochodu mezi ostatními cítil?

- (a) měl jsem velkou radost, že jsem součástí pochodu a žádné chmury mi to nemohly překazit
- (b) celkem dobře; byl jsem mezi svými, takže jako ryba ve vodě
- (c) nelíbilo se mi mezi ostatními; rád bych vám řekl proč:

3. Jak hodnotíte organizaci akce?

- (a) neměla chybu
- (b) organizátoři dělali co mohli, ale k malým pochybením došlo; rád bych vám to upřesnil a dodal tip na vylepšení:
- (c) naprosto nedostatečná; rád bych vám řekl proč a dal vám tip na vylepšení:

4. Sledoval jste zpravodajství o proběhlém pochodu?

- (a) ano, zajímalo mne to; rád bych vám napsal, co si o něm myslím:
- (b) slyšel jsem něco od známých, ale osobně jsem nic nezachytil
- (c) nezajímá mne to; k žurnalistům mám negativní postoj

5. Jak hodnotíte program pochodu?

- (a) líbil se mi; zdál se mi pro danou příležitost vhodný

- (b) možná by bylo vhodné vložit do něj nějaký oživující prvek; chorál na závěr a plachta s nápisem bylo málo; mám pro vás tip:
- (c) vůbec se mi nelíbil; poradím vám, aby to příště stálo za to:

6. Jak se vám zamlouvalo místo konání – centrum Prahy:

- (a) vyhovovalo mi; je dobře dopravně dostupné z celé ČR a média se akcí takto více mohou věnovat
- (b) myslím, že to bylo vhodně zvoleno, ale příště bych se nebál změny; zkuste to třeba zorganizovat v:
- (c) Praha se mi jeví jako naprosto nevhodné místo pro podobné akce; řeknu vám proč a navrhu jiná místa:

7. Chcete se zúčastnit příští rok?

- (a) rozhodně
- (b) ještě si to rozmyslím; mám k tomu důvod, který vám chci sdělit:
- (c) nepřijedu

8. Jak byste se choval k místním skupinkám odpůrců práva na život?

- (a) ignoroval bych je a nevěšimal bych si jich
- (b) v klidu a bez emocí bych je ve spolupráci s Policií ČR vyzval k opuštění stanoviště
- (c) rozhodně bych jim dal najevo svůj nesouhlas s jejich přítomností a neváhal bych vstoupit i do ostrých konfliktů

9. Letos z organizačních důvodů nebylo možné uskutečnit projev významných osobností, které se pochodu zúčastnily. Příští rok byste ale projevy:

- (a) uvítal
- (b) spíše neuvítal; raději bych přímo šel
- (c) rozhodně bych je považoval za zbytečné

10. Můžete nám příští rok pomoci?

- (a) šířením letáků a informací (*ano – ne*)
- (b) oslovením svého biskupa ve věci ochrany nenarozených dětí (*ano – ne*)
- (c) oslovením svého poslance a výzvou k podpoře legislativních změn ve smyslu zajištění plné právní ochrany každého člověka od početí do přirozené smrti (*ano – ne*)
- (d) s konkrétní organizací; přítomností jako poradatele na pochodu a službou účastníkům (*ano – ne*)

Rodí se homosexuálové takto?

Prim. MUDr. Štěpán Rucki, CSc.

V současné době se setkáváme se dvěma zjednodušenými a zkreslenými pohledy na vznik homosexuality u člověka. První z nich tvrdí, že homosexualita je vrozená a dědičná; druhý pokládá homosexualitu za prostou volbu v životě člověka.

Zdá se, že naše společnost již téměř uvěřila jednomu mýtu – totiž, že se homosexuálové již takto narodí. Argumentace, že homosexualita je biologicky podmíněna, vychází ze 3 okruhů prací, které toto mají údajně dokazovat: 1) studie na dvojčatech, 2) studie genových vazeb a 3) studie mozku zemřelých homosexuálů. Podívejme se zcela ve zkratce, k čemu tyto studie publikované v 90. letech skutečně dospěly.

Studie na dvojčatech

Ze studie na jednovaječných dvojčatech (práce Baileye a Pillarda z roku 1991) víme, že i při zcela identických genech (a také stejných podmínkách v děloze a v rodině) existuje stále více než 50% pravděpodobnost, že když jedno dvojče je homosexuál, druhé dvojče homosexuálem nebude. Celá studie je navíc zatížena jednou velmi zásadní metodologickou chybou a to způsobem získání vzorku populace do studie pomocí homosexuálního časopisu. Za takových okolností je vysoce pravděpodobné tzv. ovlivnění vzorku studie (selection bias). Některé další výsledky této studie spíše ukazují na velký význam rodinných faktorů než genů pro vznik homosexuální orientace. William Byne a Bruce Parsons, vědci z Columbia University, ve svém rozsáhlém souborném pojednání na téma vzniku sexuální orientace u člo-

věka píše: „Co je nejvíce zajímavé na studiích na dvojčatech, je velký podíl jednovaječných dvojčat, které byly diskordantní (nesouhlasné) pro výskyt homosexuality a to přes skutečnost, že sdílely nejen *svoje geny ale také prenatální a rodinné prostředí*. Velký podíl nesouhlasných párů zdůrazňuje naši ignoranci faktorů, které jsou zapojeny, a způsob jak se vzájemně ovlivňují při vývoji sexuální orientace“¹.

Studie genových vazeb

V roce 1993 při zkoumání genetického materiálu u 40 párů homosexuálních bratří prokázal Dean Hamer genovou vazbu mezi homosexuální orientací a chromosomálními variantami na konci dlouhého raménka X chromosomu (tzv. oblast Xq28). Tento nálezn byl médií označen jako „objev genu pro homosexualitu“. Za 8 let dalšího výzkumu nebyl tento výsledek potvrzen v žádné jiné laboratoři na světě. V roce 1999 George Rice a spolupracovníci z University of Western Ontario publikovali v časopisu Science práci, kde provedli analýzu 52 párů homosexuálních bratří. Jejich studie neprokázala žádnou vazbu homosexuality na oblast Xq28 v chromosomu X². Zajímavé je také zjištění, že v roce 1995 prozkoumával výsledky Hamerovy studie Úřad pro integritu výzkumu a humánních služeb při Minister-

¹ Archives of General Psychiatry 50, 1993, s. 228–239.

² Science 284, 1999, s. 665–667.

stvu zdravotnictví v USA, protože existovaly závažné pochybnosti ohledně regulérnosti výzkumu³.

Homosexuální mozek?

Stejně problematická je i LeVayova studie z roku 1991, která měla prokázat že tzv. INAH-3 jádro předního hypotalamu je u homosexuálních mužů menší při srovnání se vzorky od heterosexuálních mužů. Studie má několik zásadních problémů, které ji staví do velice pochybného světla. Především definice homosexuálů a heterosexuálů je ve studii značně nejasná a také neověřitelná, protože v průběhu výzkumu byli účastníci mrtví. Dále vůbec není pravdou, že *všichni* homosexuální muži měli menší INAH-3 centra při srovnání se *všemi* heterosexuálními muži, jak to interpretovala média. Skutečnost byla taková, že 3 z 19 homosexuálů měli větší INAH-3, než byl průměr ze vzorků „heterosexuálů“ a naopak 3 ze 16 „heterosexuálních“ mužů tak, jak si je určil LeVay, měli menší INAH-3, než byl průměr u homosexuálů v této studii. A konečně spoléhat na výsledky studií mozků od lidí, kteří zemřeli na AIDS, přináší závažné problémy v interpretaci z důvodu snížených hladin testosteronu v krvi v terminálních stadiích této nemoci. Snížené hladiny testosteronu mohou totiž ovlivnit velikost sexuální dimorfních center v hypotalamu.

Přes všechny pokusy některých vědců dokázat hypotézu o biologické podmíněnosti homosexuality dnes neexistují údaje, které by nás opravňovaly tvrdit, že homosexuální orientace je dědičná nebo vrozená a že homosexuálové se již „takto narodí“.

Vznik homosexuality – komplexní mozaika faktorů

Téměř každé složité chování člověka má určitý biologický základ a je také do určité míry ovlivněno určitou dědičnou dispozicí. Pro vývoj určitého typu chování u člověka však hrají značnou úlohu ještě další faktory jako rodinné prostředí, psychologické vlivy, kulturní a společenské klima a jiné. Nikdo se nerodí hudebníkem, i když je známo, že význam dědičných vloh pro hudební nadání je nesporný.

O tom, zda někdo bude slavným hudebníkem rozhoduje mnoho dalších faktorů – rodinné zázemí, výchova a příležitosti. I když dnes víme, že sklon k alkoholismu

³NIHs „Gay Gen“ Study Questioned, Science 268, 1995, s. 1841.

má rovněž svou dědičnou složku (mimochoodem je odhadována až na 60%), nikdo netvrdí, že alkoholici se již takto narodí. O tom, že se někdo stane či nestane alkoholikem, rozhoduje kromě určitého dědičného sklonu mnoho dalších vlivů prostředí, ve kterém člověk žije.

Sexuální chování člověka je nesporně velice komplexní záležitost. O tom, zda někdo bude homosexuálem či nikoliv, rozhoduje nejen určitá dědičná dispozice (která je střízlivě odhadována na 25%), ale také mnoho dalších psychologických, kulturních a společenských činitelů. O uplatnění genetické dispozice rozhodují např. vztahy v rodině (negativní vztah k otci), odmítnutí vstevníky, pohlavní zneužívání v dětství, svedení na tuto cestu v časném věku a zřejmě mnoho dalších vlivů. To však jen dokazuje, že vznik homosexuality není tak jednoduchý a přímočarý, jak to někteří odborníci dnes líčí, když prohláší, že se homosexuálové již takto narodí.

Změna je možná

V roce 1992 vznikla ve Spojených státech odborná společnost National Association for Research and Therapy of Homosexuality – NARTH (Národní společnost pro výzkum a terapii homosexuality) jako reakce na pokusy Americké psychiatrické společnosti prohlásit léčbu homosexuality za porušení odborného postupu v psychiatrii a to dokonce i v těch případech, kdy je to *na vlastní žádost klienta*. Pod vedením Dr. J. Nicolosi zveřejnila společnost NARTH v roce 1997 rozsáhlou studii s názvem „NARTHs 1997 Survey on Change“, která ukazuje na poměrně vy-

sokou úspěšnost tzv. reparativní terapie u mužské homosexuality. Tento výzkum zahrnující 882 účastníků dokumentuje možnosti ovlivnění a změny sexuální orientace u značné části zkoumané populace. Další podrobnosti lze najít na webové stránce společnosti NARTH – <http://www.narth.com>.

Svědectví mnoha bývalých homosexuálů (ex-gayů) na celém světě dokazují, že změna je v mnoha případech možná, i když je někdy obtížná. Tento životní styl je často hluboce zafixován v myšlení i v mozku člověka. Lidé, kteří se cítí zotročení tímto způsobem života, vyžadují často dlouhodobou pastorační péči.

Homosexuální životní styl není bez rizika

Je třeba dále říci, že homosexuální životní styl (zejména u mužů) ohrožuje zdraví člověka mnohočetným způsobem. Promiskuita v homosexuálních vztazích, která výrazně převyšuje promiskuitu v heterosexuálních vztazích, a anální sex značně zvyšují riziko výskytu mnoha infekčních i neinfekčních onemocnění (např. rakovina řitního otvoru). Na velkých vzorcích populace je prokázáno, že tento životní styl představuje značné zdravotní riziko pro člověka a nepříznivě ovlivňuje průměrnou délku života u homosexuálů. Tyto informace, stejně jako kritický pohled na studie ve věci biologické podmíněnosti homosexuality, značně zpochybňují dnes mediálně platný názor, že homosexualita je prostá a neškodná varianta lidského chování.

V tomto kontextu jsou také velmi zajímavé okolnosti, za kterých byla tato entita v roce 1973 vyškrtána ze seznamu diagnóz DSM. K to-

muto kroku nedošlo na základě vědeckého konsensu nýbrž pod nátlakem homosexuálních aktivistů. Další podrobnosti s četnými literárními odkazy je možno najít na webové stránce <http://www.homosexualita.cz> (článek:

Homosexualita: normální varianta lidského chování?).

Autor je předsedou Sdružení křesťanských zdravotníků v ČR a přednáší etickou výchovu na Ostravské univerzitě.

Shrnutí činnosti Linky pro matky čekající postižené dítě

Jistě jste si všimli „inzerování“ telefonické linky na poslední straně oběžníku o pomoci maminkám, které očekávají postižené dítě. Abyste měli lepší představu o této aktivitě, otiskujeme přehled o činnosti této linky za období od července 2000 do března 2001.

- 07/2000** – telefonát mladého muže, který netradičně u nás hledal pomoc v záležitosti onemocnění AIDS. Byla mu předána čísla na kontaktní místa v ČR.
- 08/2000** – telefonát přítelkyně ženy, která právě trpěla zánětem dělohy a vzhledem k těhotenství jí byl lékařem doporučen potrat. Zainteresované pracovnice Hnutí Pro život ČR hovořily s manželem maminky a přes noc držely modlitební stráž. Rodiče však přesto druhý den ráno odešli do nemocnice, kde byl proveden potrat.
- 09/2000** – telefonát lékařky, která si přečetla článek o aktivitách Hnutí Pro život ČR ve zpravodaji sdružení YMCA. Nabídla pomoc s výchovou postiženého dítěte pro maminku, která provozuje naši linku pomoci.
- 10/2000** – telefonát pracovnice genetické poradny v západních Čechách. Byly jí zaslány materiály a je udržován telefonický kontakt.
- 11/2000** – mamince, která v době telefonátu byla v 16. týdnu těhotenství, bylo vysloveno podezření na Downův syndrom u děťátka. Tato maminka chtěla o problému především hovořit, zajímala se o možnosti terapie, o tom, zda má smysl vyšetření plodové vody, které měla záhy absolvovat. Po poradě s naší pracovnící amniocentézu odmítla, neboť dle svého rozhodnutí by potrat ani v případě takového postižení nepodstoupila.
- 01/2001** – telefonát z centra pomoci Agapé v Mostě. Šlo pouze o ověření, zda je Linka pro matky čekající postižené dítě v provozu a zda je možno maminky na ni odkazovat.
- 01/2001** – maminka opět v 16. týdnu těhotenství prosila o radu ve věci podezření na fyzické postižení dítěte. Mělo jít dle naměřených laboratorních hodnot o rozštěp páteře. Vyhledali jsme odborné informace a s maminkou jsme probrali všechny možné varianty. Nakonec se, po 14-ti dnech, ukázalo, že

šlo opět (skutečně je to tak často) o planý poplach, mírně zvýšené hodnoty z laboratorních měření a miminko bylo označeno za naprosto zdravé.

02/2001 – maminka, která chtěla naši pracovníci na lince jen podpořit a vyjádřila zájem stát se spolupracovnicí Hnutí Pro život ČR.

03/2001 – dotazy z praktického života s dítětem s Downovým syndromem s naší linkou konzultovala maminka takto postiženého chlapce z Jeseníku. Tento telefonát nebyl ojedinělý a vyvozujeme z toho užitečnost této naší linky i pro rodiny, které mají již narozené postižené dítě.

Proslov připravený na Pochod pro život

Mons. Karel Otčenášek

Otec arcibiskup Karel Otčenášek si na Pochod pro život připravil projev na Staroměstském náměstí, který z organizačních důvodů nebylo možné přednést. Jsme velice rádi, že nám dal jeho písemnou verzi k dispozici a souhlasil s jeho zveřejněním.

Přátelé!

Jsem zde mezi vámi jako zástupce katolické Církve – to vidíte už podle obleku. Tato křesťanská všesvětová Církev má na mnoho problémů, i na ten, o který nám právě při tomto setkání jde, vyhraněný a známý názor. Těch pár slov, která teď ode mne slyšíte, jsou však i moje osobní pevně přesvědčení. Už půl století od té doby, co jsem byl vysvěcen na biskupa pro katedrálu Svatého Duha v Hradci Králové a byl za to pak potrestán v těch hrozných padesátých letech 13 lety vězení, prý pro velezradu, se zabývám myšlenkou, že k podstatě křesťanství patří široká, ba univerzální vstřícnost, ohleduplnost, láska, přátelství, ochota každému posloužit a prospět. To zdůrazňuji proto, aby mi bylo dobře rozuměno.

Jestliže tedy zásadně odmítáme těžký hřích interrupce – pokud tento zárok není nezbytným přímým pokusem o záchranění nemocné maminky – znamená to, že bychom tvrdě odsuzo-

vali matku, která jej podstupuje. Nechceme tím jakoby nevidět okolnosti, za kterých se matky pro potrat rozhodují. Víme totiž, že mnohá tak často jedná z nevědomosti, nebo aby unikla stresové situaci, s níž si neví rady, či na naléhání svého okolí, atd. Spíše se stavíme za účinnou pomoc pro ženy v pozeňném stavu nebo matky v nouzi a podporujeme metody přirozeného plánování rodičovství.

A našim spoluobčanům, pro které nejsou pohnutkou jejich jednání důvody náboženské, ale spíše finanční a sociální, bychom chtěli v této věci připomenout, že zde existuje přímá úměrnost: čím méně bude nyní v našem statě dětí, tím méně bude za několik let v produktivním věku pracujících, a tím obtížnější bude přijatelně zabezpečit přibývající počet občanů věku důchodového, k nimž budou v blízké budoucnosti patřit i oni sami. Přátelé, vytrvejme v našich snahách, aby se každé počaté dítě mohlo narodit ke šťastnému životu. Bůh

kéž nám k tomu na přímluvu Panny Marie požehná.

Na tomto náměstí se odehrávaly závažné a osudné události v dávných dobách a také před půl stoletím. V kostele jsme se před chvílí společně modlili k nebeskému Otci. Přidejme teď modlitbu mariánskou, kterou většina z nás připojuje k Otčenáši. I proto, že naše setkání se koná den před 25. březnem, kdy si připomínáme světodějnou událost Zvěstování Panně Marii v Nazaretě před 2000 lety (letos to výjimečně oslavíme v pondělí). Též proto, že na tomto starobylém místě náš národ má dosud nesplacený dluh z prvních dnů naší obnovené samostatnosti po první světové válce, kdy tu byl potupně skácen pro zmýlenou předpojatost posvátný a nádherný mariánský sloup. To je třeba odčinit a také jednou definitivně a v přátelském dohovoření a celonárodním po-

chopení a konsensu napravit. Pomodleme se společně co nejvroucněji, poněvadž jsme tím povinni svému svědomí, všem ženám, zvláště těm v požehnaném stavu a má to v jistém smyslu rozhodující význam i pro naši vlast a celou modrou planetu: Zdravas Maria. . .

Přidejme teď vděčně za naše zemřelé zbožné a obětavé maminky (mou matku Žofii a vůbec matku každého z vás i za ty zesnulé ženy, které potřebují tím víc našich přímluvných modliteb: spočinutí věčné v Tobě dej jim, ó Pane, a světlo věčné ať jim svítí, ať odpočinou i se všemi lidmi zemřelými zahynulými i zabitými ve svatém Božím pokoji! Amen.

A vás všechny a celou naši rodnou zem a její budoucnost požehnej Všemohoucí a milosrdný Bůh † Otec i † Syn i Duch † Svatý. Amen.

Přátelé, děkuji.

VYŠETŘENÍ V TĚHOTENSTVÍ

MUDr. Magdalena Weberová

Potvrzení gravidity

- těhotenské testy, vyšetření lékařem
- ultrazvukové vyšetření (UZ)

Pravidelné kontroly

- součástí každé kontroly (i té vstupní tj. první) je zvážení, TK (tlak krve) a kontrola moče
- měsíční kontroly do 32. týdne
- do 36. týdne po 14 dnech
- kolem termínu porodu po týdnu příp. častěji dle stavu matky a dítěte

Co jednotlivá vyšetření řeknou

- *přírůstek hmotnosti* – normálně kolem 8-12 kg – menší přírůstky mohou souviset se špatnou výživou (v důsledku může strádat i plod), nemocemi; nadměrné přírůstky zatěžují klouby, oběhový systém a také mohou souviset s nemocí matky
- *moč* – sleduje se přítomnost cukru a bílkoviny – informuje o možné cukrovce ženy, ledvinném onemocnění nebo jiných problémech v těhotenství
- *tlak krve (TK)* – důležitost sledování (vysoký TK může ovlivnit průtok krve placentou a tím i stav – výživu – plodu)
- *měření vzdálenosti kosti stydké a dělohy (fundu děložního)* – informuje o růstu plodu
- *sledování pohybů a ozev srdečních dítěte*

Součástí sledování těhotných jsou i **další vyšetření** (některá se provádějí běžně všem = screeningová tj. vyhledávací, některá jen v odůvodněných případech):

- *v 16. týdnu tzv. biochemický screening* – vyšetření tří hormonů HCG (placentární hormon), estrogen a Alfafetoprotein (AFP); AFP slouží k časně diagnóze vrozených vad a chromozomálních odchylek (zvýšení AFP = možnost defektu páteřního kanálu a rozštěpů břišní stěny, snížení AFP = možnost chromozomální abnormality, nejčastěji Downův syndrom); ostatní výše zmíněné hormony slouží k upřesnění stáří těhotenství, což je důležité pro interpretaci hodnot AFP (AFP má nejvyšší hodnotu kolem 14. – 16. týdne gravidity); zjistí-li se odchylka od normálních hodnot ve smyslu + i -, je indikován opakovaný odběr, je-li výsledek opět podezřelý, žena je odeslána k amniocentéze a genetickému vyšetření;
- současně s odběrem krve k určení AFP se odebírá krev (při jednom vpichu) – *krevní obraz, krevní skupina, vyšetření HIV, syfilis a tzv. Australský antigen* prokazující protilátky proti žloutence typu B.

Všechna tato vyšetření krve jsou pro lékaře povinná, lze diskutovat odběr HIV a lidská práva, ale je to vhodné pro bezpečnost zdravotníků. Totéž platí pro odběr HbsAg (Australský antigen). Odběr na AFP, estrogen a HCG (vždy v trojici) může žena odmítnout, protože dalším logickým krokem je při podezřelém výsledku odeslání k dalšímu vyšetření - amniocentéza a genetika plodu. Při prokázané genetické odchylce dítěte

bývá žena razantně tlačena k interrupci. Stejně to bývá i u rozštěpových vad. U rozštěpových vad páteře je interrupce doporučována vždy, u rozštěpů břišní stěny se názory dle pracovišť mohou lišit.

Žena může odmítnout amniocentézu a tím i genetické vyšetření buněk plodu, je-li rozhodnutá dětátko si stejně ponechat (je zde určité malé nebezpečí spontánního potratu po provedené amniocentéze). **Amniocentéza** se provádí nejoptimálněji mezi 16. a 18. týdnem, každopádně do 20. týdne pod kontrolou ultrazvukem. Je indikována i u dalších geneticky podmíněných onemocnění, protože některá jsou vázána pouze na plod mužského pohlaví. Bohužel zde není možnost léčby, ale je indikován potrat. Ten by měl být proveden do 23. týdne, protože uznaná viabilita (tj. schopnost přežití) je u nás stanovena na 23+1 týden.

Tam, kde je rodinná zátěž, je tendence a snaha vyšetřit buňky plodu ještě v 1. trimestru mezi 12. a 13. týdnem odběrem choria (zjednodušeně klků rostoucí placenty). Je zde snaha o co nejčasnější diagnózu a o možnost co nejčasnějšího provedení interrupce.

Dle našich předpisů by amniocentézu měla podstoupit každá těhotná nad 35 let (tzv. indikace věku, kdy je statisticky vyšší riziko Downova syndromu, event. dalších abnormit chromozomů. U indikace věku žena může amniocentézu odmítnout, lékař asi bude chtít podpis reversu.

Nemá smysl se bránit odběru krve na krevní obraz a krevní skupinu event. krevní skupinu otce u Rh-, zvláště u druhého a dalších těhotenství. Někdy se

také u těchto těhotenství - je-li důvod - provádí stanovení protilátek proti krevní skupině (zjednodušeně). Je zde reálná šance pomoci dítěti ještě intra utero transfusemi krve, je-li plod ohrožen chudokrevností a v důsledku toho dalšími problémy vedoucími někdy i k úmrtí v děloze.

- *ultrazvukové vyšetření* se dle předpisu musí provést dvakrát v těhotenství; někdy se provádí jedno vyšetření k diagnostice délky těhotenství již začátkem gravidity - pak je vyšetření více; je jich také více, má-li plod problémy
- první *screeningové (vyhledávací) vyšetření* by mělo být kolem 20. týdne; účelem je zjistit rozštěpové vady nebo jiné vady; druhé vyšetření je kolem 30. týdne
- UZ vyšetření má také význam v tom případě, že zjistí-li se vada dítěte, lze porod pak plánovaně provést v místě, kde lze dítěti ihned po porodu pomoci včasnou intenzivní péčí nebo operací

či jinou léčbou; UZ tedy neslouží jen k vyhledání vad a odeslání k potratu, informuje také o růstu plodu, ukazují množství plodové vody, lze sledovat akci srdeční plodu

- zvláštním vyšetřením lze zjišťovat *průtok krve placentou a pupečními cévami dítěte* a tím se informovat i o stavu a zásobení tělípka kyslíkem a živinami
- v komplexu s dalšími vyšetřeními a sledováním růstu plodu lze vhodně načasovat porod a dítěti pomoci
- plodu lze pomoci „přes matku“ případně infuzemi nebo některými léky

Ultrazvuku je dobré se nebránit, dítěti lze pomoci a na jeho problémy po porodu se nachystat.

Další vyšetření se provádí dle stavu dítěte a matky:

- *sledování srdeční akce plodu v závislosti na činnosti děložní* – důležité u hrozícího předčasného porodu;
- někdy se provádí *mikrobiologické vyšetření (výtěr) z pochvy nebo hrdla děložního* – také v tomto případě, je-li důvod, lze matku přeléčit antibiotiky a ve svém důsledku pomoci plodu; je-li žena nejistá, je vhodné se lékaře vždy vyptat.

Vejde a JÁ

Pavla Boublíková

Následující příběh je sice poněkud dlouhý a navíc vulgární a pro laika místy poněkud odborný, přesto jsme se ho rozhodli ho otisknout. Hlavním důvodem je, že vtípnou a zvláště pro mládež přístupnou formou velmi hezky vysvětluje počátek lidského života. Skutečnost, že příběh končí smutně, bohužel odráží realitu, se kterou se dnes a denně setkáváme. A to i přes to, že lidé poznají šokující skutečnost o potratech, raných abortivech či abortivním efektu hormonální antikoncepce a tuto realitu ignorují a své chování nezmění.

Osoby: MATKA (pohledná blondýna kolem třicítky, střední postavy), OTEC (zcela marginální postavička, může vypadat jakkoliv), VEJCE (mikroskopický útvar). Děj se odehrává v obýváku v bytě (1+1) MATKY a je podbarven nevtíravou hudbou z CD Lucie Bílé.

MATKA (rozkošnický se protahuje na sofa a smyslně zívá): Láska je láska ...

VEJCE: Baf!!!

M (lekne se a přestane popěvovat): Co to bylo?

V (je v pohodě stejně jako MATKA před chvílí, ale to je jen náhoda: dosud neumí sdílet její náladu, žvatlá): Ahoj, mami! To jsem já!

M (zlobí se): Jak mně to říkáš, pásli jsme spolu krávy? Kdo – já?

V (úlisně): No přece tvoje děťátko! Kuk!

M (znovu polekána): Ajta! Co se stalo?

V (s klidem): Tvoje zárodečná buňka, neoplozené vajíčko, před chvilinkou splynulo se zárodečnou buňkou mého tatínka, spermii! Já jsem oplozené vajíčko, heč, už jsem tu–u, jsem přece tvoje děťátko v té úplně první fázi života! Můžeš mi pro stručnost říkat jen Vejce. Zatím jsem stejně jen jedna buňka.

M (bere z podlahy prasklý kondom, z něhož cosi vytéká): A co je tohle? Nejsou to náhodou taky něčí děťátka?

V (pohrdavě): Ale kam tě vede slepá vášeň. To hod' klidně po psu. To jsou jen trapné zárodečné buňky, z těch už teď nic nevznikne, a ze samotných vajíček taky ne. Kdežto já, já už jsem člověk!

M (diví se): Fakt? Jak to víš?

V (hrdě): No jo. Mám 46 chromozomů, hle. (*Vejce předvádí své chromozomy.*) Kdežto vajíčka a spermie jich mají jen 23 a dokud se nespojí, není z nich žádný člověk!

M (otráveně): Já nic nevidím.

V (čile): To neva. Asi tak za tři měsíce, až budu větší a budou se mi odlučovat z povrchu těla nějaké buňky, můžeš jít do špitálu, tam ti udělají amniocentézu¹ a po nějaké době se koukneš pod mikroskop a pak uvidíš! Taky mě prohlídnou ultrazvukem, jestli mi nic nechybí anebo nepřebývá.

M (znehuceně, protože špitály nerada): Proč bych to dělala?

V (uklidňuje): Jestli nemáš na krku pětatřicítku a nikdy jsi nepracovala s mutageny nebo s radioizotopy, tak na amniocentézu nemusíš. Ale jinak by sis měla ověřit, jestli mám ty chromozomy v pořádku. Kdyby ne, tak to by pro mě bylo asi lepší se nenarodit².

M (zase se lekne): Do pytle, tak ty se chceš narodit?

V (nenechá se rušit): Taky si nabeton potvrdíš, že jsem člověk a ne třeba klokan. A zároveň ti řeknou, jestli jsem kluk nebo holka! Prozradím ti tajemství: všechny moje chromozomy jdou pěkně do páru, ale dva se k sobě možná nehodí. (*Vejce si znovu prohlíží a přepočítává chromozomy, ale je matematicky slabé, nezvládá to.*) Jestli fakt nejdou, jestli mi kousek jednoho jakoby chybí, tak budu kluk. Sice budu mít v každé buňce svého těla jeden chromozom menší, ale to neva. Zato budu mít pindoura, ten mi to stonásobně vynahradí!

OTEC (přechází v pozadí z koupelny do kuchyně, hvízdá si, bouchají dvířka od ledničky): Krucinál, kde je to pivčo?

M (rozčilená): Za to může určitě ten idiot!

¹Jedná se o invazivní vyšetření – viz. str. 12.

²Článek jsme neupravovali, přestože je zde doporučována eugenická selekce. Nemáme právo článek upravovat.

V (klidně): No jo. Všechna vajíčka mají triadvacátý chromozom velký, ve tvaru X. Některé spermie mají taky chromozom X a při spojení s vajíčkem vznikne holka. Jiné mají tento chromozom menší, jakoby bez nožičky, vypadá jako Y, a s vajíčkem dohromady dá kluka.

M (stále se zlobí): Ale to mě nezajímá! Mluví o tom, že ten kretén za to může, že se chceš narodit!

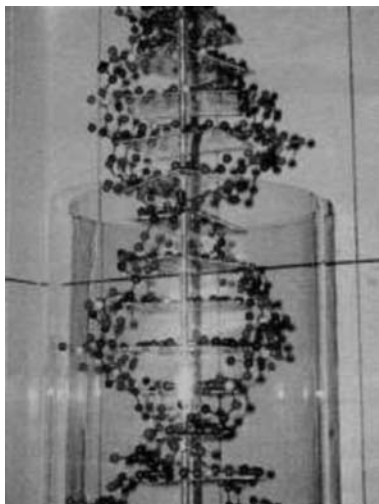
V (zarazí se): Ale ty taky, mami!

M (už křičí): Nekecej blbiny! Jak vůbec poznám, že seš člověk, kdyby ty tvý chromozomy nebyly v pořádku?

V (už se taky rozčílí, nikdo nejsme svatej): Mami, kecáš ty. Jestli se ti nezdaří být v pořádku chromozomy, mrkni přímo na jejich DNA. (*Vejce se hrabe v chromozomech, odhruňuje histony a nehistonové proteiny, vystrkuje dvoušroubovici DNA.*) Z těch buněk získaných amniocentézou...

M (trochu ustrašeně): Nebolí to?

V (rádo by mávlo rukou, ale nemůže, nemá ruku): Ani moc né. Píchnou tě sice bez narkózy do břicha, ba přímo do dělohy tlustou jehlou, odsají trochu plodové vody s mýma buňkami a to je všecko. Vypadá to hrůzostrašně, ale neboj. Ultrazvukem přitom kontrolují na monitoru, kde zrovna plavu, aby mě netrefili. Tak teda z těch buněk můžeš taky vyextrahovat DNA, sekvenovat ji (nemusíš všechnu, to by to trvalo! – stačí kus) a mrknout se pak do srovnávacích databází. Hned zjistíš, jestli je to lidská DNA nebo ne. Potřebuješ na to sice spoustu drahých přístrojů, výkonný počítač a přístup do těch databází, ale mělo by to jít. Chce to jen známosti, to už ti v normálním špitále neudělají. Obvykle tam nemívají šikovnou mašinku – termocycler – která ti za chvilinku namnoží čili naklonuje DNA, co hrdlo ráčí. Termocycler taky neumí vyrobit z genů jejich produkty – proteiny. Na to potřebuješ vhodné bakterie. Nejdřív musíš vhodný gen z makromolekuly lidské DNA vystříhnout (ale né nůžkami, to bys tomu dala! – pomocí enzymů) a do bacoucha nacpat. Když budeš mít kliku, tak se gen bude v bakteriální buňce exprimovat, to znamená, že se z něj bude syntetizovat ta původně moje, lidská bílkovina. A u některých proteinů už taky můžeš poznat, jestli jsou lidské nebo ne. Buď podle jejich struktury, to je zase sekvenuješ (a srovnáš výsledek buď přímo jako pořadí aminokyselin, anebo si zpětně podle genetického kódu vydedukuješ /udělá ti to zas kompjútr a pozor, ať ho nezavaříš: těch možných kombinací je moc! / pořadí nukleotidů v genové DNA a kuk zas do té databáze), anebo podle funkce: takový prasečí růstový hormon prckovi, který málo roste a měří při zápisu

do školy necelý metr, nepomůže. Ale lidský růstový hormon jo. (Ale prcka jako pokusný materiál nepoužívej, vezmi raději krysu a krysí růstový hormon získaný analogicky.) No a lidský růstový hormon je lépe, pokud ho neumíš uměle syntetizovat, získat z bakteriální kultury než z podvěsků mozkových mrtvol. Ty mrtvoly se totiž sháněj blbě a než nashromáždíš aspoň deset deka těch mrňavých podvěsků, aby se ti izolace dělala pohodlně, tak zešedivíš. Produkce všech lidských proteinů ve flašce bakteriální kultury se nedaří – na to jsou geny moc složité, protože kromě úseků DNA, které kódují proteiny nebo RNA, obsahují i úseky, které nekódují nic – ale někdy se to povede.

M (zamyslí se): Klonování... a co kdybych si místo tebe, když seš napolovic stejně támhle to kopyto (*OTEC v kuchyni otevírá láhev piva o futro, následně pivo konzumuje, jsou slyšet charakteristické zvuky těchto dějů*), nechala naklonovat rovnou nějakou svoji pěknou buňku a získala tak dvojnici?

V (znuděně): Mami, hlavně neplantej dohromady klonování genů a klonování buňek, to je nebe a dudy. To druhé je mnohem složitější. Nejdřív by sis musela vybrat somatickou buňku pokud možno málo specializovanou, z nějaké málo diferencované tkáně, jiné se ke klonování nehodí. (Třeba s erytrocytem – červenou krvinkou by nešlo podnikat vůbec nic, ten totiž už jádro ani nemá.) Ovečka Dolly pochází z jádra buňky vemene. Avšak pan docent Š.J. by ti možná poradil vzít buňku epitelu tlustého střeva.

M (uraženě): Ale já nemám žádný vemeno, já mám náhodou moc pěkný prsa! A střevo seš ty!

V (nenechá se rušit): A kdybys chtěla mermomocí svoji dvojnici, musela bys vykuchat jádro ze svého vajíčka a místo něj narvat jádro té vhodné somatické buňky. Kdyby chtěl svého dvojníka mít můj papá...

M (vykřikne zhnuseně): Ten idiot?

V (klidně pokračuje) ... tak by měl smůlu: nejspíš by potřeboval vajíčko zbažené jádra od nějaké baby, a to má svoji další – mimojadernou – DNA, hlavně v mitochondriích, takže by nemohl naklonovat stopro dvojníka, ale nanejvýš tak pětadevadesátipro.

M (trochu zaujata tím, že by proti OTCI mohla mít nějakou výhodu): Co to sou prosimtě ty michotocho–mitotocho...? A musí tam bejt? Nemoh by je ten skunk taky z vajíčka nějak odpárat?

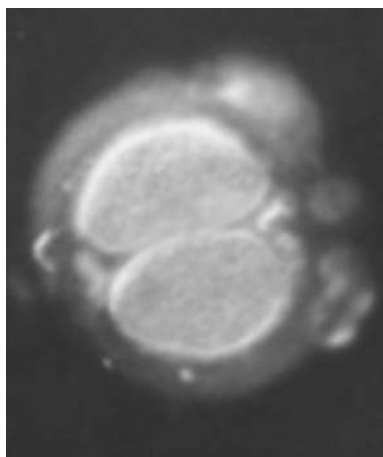
V (dělá chytré): Takové organely, víš, mami, součástí eukaryontní buňky. Bejt v buňce musí, v jejich membráně jsou totiž všechny proteiny respiračního řetězce a v jejich matrix (vnitřku) enzymy Krebsova cyklu, tyhle dvě věci dohromady (a pak ještě glykolýza v cytosolu buňky) hlavně zajišťují energii pro buňku a bez nich by to všechno chcíplo. No a ta mitochondriální DNA zrovinka kóduje některé tyhlety enzymy energetického metabolismu, ale jestli bude tačkův klon blondák

nebo zrzavej, to asi neovlivní. A představ si, jak se mitochondrie v eukaryontní buňce octly: to je taková love-story praprapraprokaryotických a praprapraeukaryotických prapraprabuněk někdy na počátku evoluce živých organismů. Ale to radši zas jindy. Ještě mami bacha, aby sis nepletla taky klonování somatických buněk s jejich pěstováním ve tkáňové kultuře. Do tkáňovky strčíš celé buňky, netřeba s nimi nějak zvlášť manipulovat. Hezky ti porostou buňky maligních nádorů (ale co pak s nima, že jo), jakžtakž třeba ty embryonální buňky z amniocentézy (pak se z nich vydoluje DNA, o tom jsme už mluvili), ale jinak to bývá bída: buňky různých specializovaných tkání, mrchy, pokud vůbec rostou, tak spíš jen ve vrstvě, a ne a ne se pořádně rozlézt. A prosimtě si už vůbec nepředstavuj, že si vykoušneš buňku z palce u nohy, pokropíš svčenu vodou, strčíš do dělohy a vono ti z ní vyroste mimčo. Nebuď labuť. A taťka. . .

M (rozčúlí se velmi): Do prtky na krtky, neříkej mu tak! (*Šmátrá v zásuvce nočního stolku, kde jsou ukryty tablety Postinoru.*)

V (zděšeně): Mami, nežer ten sajrajt! Bude ti akorát blbě! A já se tolik těším, až se zahryznu do tvé kypré děložní výstelky!

M (soptí, je to cholerička): Trhni si nohou, zmetku! Pendrek se zahryzne!

V: LUP!

M (škubne sebou): Co bylo zas tohle?

V (opět klidně): Právě jsem se rozdělilo. Teď jsem dvojbuněčný útvar, brzy budu čtyřbuněčný, pak osmibuněčný, šesnásťbuněčný a dál už nevím (*už jsme řkali, že Vejce postrádá matematický talent*), ale to neva. Stejně se pak moje buňky začnou brzo diferencovat a dělit různou rychlostí, to je buřt. Pro mě je důležité, že jsem to pořád já, tvoje děťátko!

M (pohrdavě): Ále prdla,js. Děcko má ruce, nohy, mozek – ty máš leda houbeles. (*Vytahuje pi-lulku.*) Svoje chromozomy a celou genetiku si strč do kýble.

V (naléhavě): Mami, nešil! Já přece nic z toho mít nemůžu, na to jsem příliš mládo! Po dvouměsíčním miminu přece taky nechceš, aby umělo mluvit, a přitom artikulovaná řeč je skoro to nejhlavnější, co odlišuje lidi od ostatních živočichů! Prostě ti stačí vědět, že to děcko jednou mluvit bude, abys ho považovala za člověka! Já mám všechny lidské charakteristiky tady řádně zakódované! (*Znovu – už trochu zoufale – ukazuje na své chromozomy.*)

M (už je nervózní): Už sem ti ksakru jednou řekla, že nic nevidim. Vylíž si kapsu.

Co když ti žádnéj mozek ani nenaroste?

V (nabádavě): To by se mohlo stát, kdybys papala málo kyseliny listové. Kup si hlávkový salát a rajčata! Ale nesmí být nezralá. Říkal to pan docent Š.J., a ten tomu rozumí. Taky prej máš vyhodit ze špajzu ty zelený brambory, cos je koupila LEV-NĚ. A nenasávej, mozek by mi sice třeba narost, ale bylo bych blbé. Alkohol poškozuj mozkovou kůru každému, ale nenarozenému děcku moc. Taky furt nevypaluj, sic se narodím předčasně a/nebo s nízkou porodní hmotností, zkrátka budu nedomrlé! A jestli chodíš do farchy, kde jsou nějaké chemikálie, tak se taky radši někam zašij. I když mám doufám DNA v pořádku, nezmutovanou, až mi porostou různé orgány, mohl by se jejich teratogenní vliv projevit. Nebašti žádné léky, dokud své sladké tajemství nevyzradíš ošetřujícímu lékaři! A až půjdeš na středisko, bacha na virové infekce! Kdyby sis zlomila haxnu a musela na rentgen, řekni personálu, že seš v tom. Chemikálie, léky, rentgen nebo viry by mi mohly nejvíc ublížit asi tak za měsíc, až se mi začnou tvořit základy orgánů. Po dalších asi dvou měsících už nebudou tak nebezpečné, to se už orgány jakžtakž vytvoří. Ale sosat nesmíš ani pak!

M (velmi našťavaně, protože vidí, že se Vejce snaží omezovat její osobní svobodu): Víš co, trhni si. Tatínek, ten může, co? Co když mu chlast poškodil genetický materiál spermii – to seš pak stejně krip!

V (uklidňuje ji): Těch deset lahváčů denně by snad nemuselo vadit, i alkoholičkám se může narodit zdravé dítě, jestliže se během těhotenství zřeknou své záliby. Ale radši se na to zeptej pana docenta Š.J. Alkohol není mutagen, může možná poškozovat zárodečné tkáně, ale spíš možná tak, že by chlap byl neplodný. Nevím to jistě. Jinak hotové spermie v rodičovském organismu netrčí moc dlouho, rychle se tvoří nové a ty staré jdou do kopru. U vajíček je to jinak, ty má ženská – i když v nezralé formě – v těle prakticky celý život, než se uvolní. A mutagenní vlivy na ně působí furt. Vajíčka dozrávají postupně, asi tak jednou za měsíc jedno. Výjimečně víc, a z toho pak může být vícenásobný malér. Buď ráda, že máš jenom mě, své unikátní Vejce, své děťátko!

M (pohrdavě): Běž se vycpat, ty unikáte! Co když se rozdvojíš a budou z tebe jednovaječná dvojčata?

V (trochu zmateno): To už tedy nebudu unikát, leda zdvojený, ale znamená to, že už nebudu člověk? Tomu nerozumím. Chceš říct, že kdybych nebylo unikátní, nemám tu co pohledávat?

M (unaveně): Nemel furt to svoje člověk, člověk. . . Dyť je to blbost. Nemáš mozek, a basta. Mozek má i pitomý zvíře.

V (lísá se): Chceš vědět, jak je to u zvířátek?

M (trochu zaujata, protože zvířátka má docela ráda): Nó?

V (pokračuje): Tak třeba žába: Běž na procházku k rybníku, teď se tam zrovna páří

ropuchy obecné. Nejdřív nakladou do vody oplozená vajíčka, která pomalu rostou. Nejprve jsou to malé tmavé kuličky, pak jim narostou očička, žábry a ocásek, jsou z nich pulci. Pak žábry a ocásky pomalu mizí, místo nich narostou plíce a nožičky, pulec se změní v žábu. Ale ta žába předtím byl ten pulec a ten pulec předtím bylo to vajíčko, chápeš? Máš-li dlouhé vedení, vem si motýla: napřed je to oplozené vajíčko, pak larva, pak kukla, a z ní vyleze motýl. Ale kukla, larva, vajíčko – to byl pořád ten stejný motýl, jasný? No a se mnou je to taky tak. Teď jsem Rozdělené Vejce (ale že seš to ty, říkej mi pořád jen Vejce). Za chvíli budu shluk buněk nediferencovaných, pak větší shluk buněk diferencovaných, pak embryo se základy orgánů, potom plod – vlastně už takový homunkulínek, následně novorozenec (pak už se na mě můžeš vyprdnout, přežiju i bez tebe), kojeneček, batole, předškolák, školák, puberták, adolescent, dospělec a geront. A pak můžu umřít. Teď se mi nechce.

M (zlomyslně se chechtá): To máš teda smůlu, drahoušku. Když ti nedovolím usadit se v mé děloze, zdůrazňuju mé a jenom mé, do které ti vůbec nic není, tak natáhneš brka hned! A vůbec tě to nebude bolet. Ostatně, i kdyby ten Postinor nezabral a musela bych na potrat, tebe to taky bolet nebude. Mě jo. A budeš vědět prd.

V (smutně): To je sice pravda, ale já se tolik těším, až se budu houpat v plodové vodičce a podřimovat... (Až se narodím, to bude pakárna. Už jen samé starosti.) Co kdybys mě voddělala hned po porodu? To mě taky nebude bolet, když to uděláš šikovně! A vůbec si neuvědomím, co se se mnou děje, na to budu příliš pitomé!

M (shovívavě): To víš, že jo, ty bedno. A pudu sedět do báně. Zabít narozené děcko je nehumánní a trestné! Pamatuj si to, ty vole! I kdybys bylo bůhvíjakej kripl, pak už tě zabít nesmím!

V (docela sebevědomě): Já si myslím, že bych mělo bejt v pořádku. LUP! LUP! (Znovu počítá a kontroluje své chromozomy, ale teď už to dá fušku. Je jich čtyřikrát víc než na začátku.) Tak mě zkus někomu střelit!

M (káže): Prodávat děti je nehumánní a trestné! To dělat nebudu, i když prachy potřebuju. Leda dát tě k adopci, ale co ta vostuda?

V (nechápe): Proč?

M (zamyslí se): Lidi sou blbí... .

V (s nadějí): Třeba by se mě ujali příma náhradní rodiče! Za pokus by to stálo! A co ta interrupce, to se smí?

M (s převahou): Do tří měsíců bez problémů, prcku, a nikdo se nic nedoví. A kdybys bylo vadný, tak i později!

V (smutně): To chápu, vadný bych bejt nechtělo, to ne. Ale když budu zdravý, tak proč bych mělo jít do penálu? Lidi sou fakt blbí.

M (nevrle): Milé Vejce, na světě neplatí jen tvé primitivní biologické zákony. Není příliš důležité, zda jsi zdravý nebo ne: ze všeho nejdůležitější totiž je, zda jsi chtěné! To rozhodne o tvém narození! Narodit se nechťené je horší, než se nenarodit, nevěříš? Lékaři zachrání i nedonošence, který váží jen o chlup víc než flaška rumu, a aťsi je ten chudinka pak třeba slepý, když mu kyslík v inkubátoru zničil nevyvinutá očička – hlavně, že ho maminka chce mít! Anebo takový děcko s Downem: ne, že by si někdo přál mít nemocné děcko předem – ale když už se nedopatřením narodí, a má-li srdeční vadu, což při Downovi bývá často – operuje se, aby neumřelo, pokud si to rodiče přejí. I když si ho pak rodiče vezmou domů, dřív či později ho stejně většinou čeká ústav, a mongolík většinou není zas tak hloupý, aby nepochopil, jaký je ubožák proti zdravým lidem. Nicméně tohle je ta pravá humanita, Vejčánko. Kdepak, my nejsme jak staří Sparťané, kteří nutili své ženy rodit ostopéro, a nunata, která nebyla dostatečně fit, zahodili v rokli. Nene, my vše, co se narodilo, zachráníme. A co nechceme, aby se narodilo, to ať se nenarodí, i když je to zdravé jak řípa. Ještě neznáš, ty trdlo, podstatu problému: Co oči nevidí, srdce nebolí. A hlavně: Je důležité dělat, jen to co chci, chápeš, svoboda osobnosti! A pak, lidi můžou mít ještě jiný důvody, kterým bys už vůbec nerozumělo, seš zkrátka ještě Vejce jedno pitomý. (*Z šuplete vytahuje šrajtofli a nahlíží dovnitř.*) A do penálu nepudeš, buďto do hajzlu nebo do spalovny. Ještě šetřit na funus, to tak! Vlez mi na hrb. Časem s tím tvým taťkou seženem prachy a koupíme si všechno, co budem chtít, pojedem na Kanáry a tam si pořídíme tvou ségru nebo tvýho bráču.

V (již znechuceno): No tak to si snad radši ven ten Postinor, po interrupci už by se ti to nemuselo podařit, né že bych tě chtělo strašit, protože většinou to tak není. (Ale na "děťátko ze zkumavky" pak už moc nespolehej: úspěšnost spíš v procentech než v desítkách procent.) Ale můj brácha nebo ségra už stejně bude úplně někdo jiný než já, neb každé tvé vajíčko a každá taťkova spermie mají různou genetickou výbavu, odlišné formy neboli alely genů, které vznikly v procesu genové rekombinace, prosadí se dominantní alely u heterozygotů, kdežto recesivní alely se fenotypicky vyjádří jen u homozygotů, štěpné poměry. . .

M (křičí): Ale běž už dopřic s tou pavědou! Mně je to ukradený! Je to moc složitý!

V (snaží se): Klídek, mami, v té Mendelově šlechtitelské genetice já se stejně moc nevyznám, víš, já jsem totiž hlavně molekulární genetik. Ale řeknu ti ještě jednu srandovní věc, ta se ti bude líbit!

M (trochu zvědavá): Nó?

V (lišácky): Zkus vypláznout jazyk a udělat z něj korýtko.

M (vyplazuje jazyk a dělá z něj korýtko): Hu? (*Přitom se nedá mluvit.*)

V (volá): No a představ si, že já, až budu velké, budu taky umět dělat korýtko! To je dominantně dědičná schopnost, která se prosadila v heterozygotní kombinaci!

To mám jen po tobě! Tatínek neumí dělat korýtko!

M (ruší korýtko a zasouvá jazyk zpět na své místo): Dyť říkám, je to kretén.

OTEC (vchází do pokoje): Došlo nám pivčo. Nakul prachy, skáknou do marketu. Go, Ježíšku, go. Ty už máš taky mobila? S kým se to furt vykecáváš? *(Na odpověď ani nečeká, bere si peněženku a definitivně mizí ze scény.)*

V (už neví, jak by matku zaujalo, ale to si dalo, to ubohé Vejce): Mami, zkus si ještě to korýtko. Je to psina. Dá se tím bezvadně flusat!

M (lstivě): Tak jo, ale nečum. Zkusím si flusnout do ruky, ať si to tu nezasvíním, stačí mi ten sajrajt, co vytek z gumy. *(Zakrývá si ústa rukou, do dlaně si však předtím tajně skryla tabletu Postinoru, kterou teď polyká a zapíjí zteplalým bourbonem.)*

V (je nervózní): Už zase sosáš? A cos to ještě spolkla?

M (unaveně): Víš co, drž už konečně zobák. Chci chrnět.

V (uvelebí se ve vejcovodu): Tak jo. Já budu taky spinkat, přitom se budu vyvíjet a kutálet touhle rourou. Pak se ti zahryznu do dělohy.

M (zívne): Ále prdlačky. *(Hudba utichá.)*

KONEC HRY

Zveřejněno 11.4.2001 na internetovém serveru Neviditelný pes
(<http://pes.internet.cz/clanky/11711.html>)

Oficiální stanovisko prezidentské kanceláře

Vážení,

děkujeme Vám za Vaši snahu o zachování neporušeného lidského života, kterou ve svých listících doručených prezidentu republiky vyjádřila řada Vašich příznivců.

K návrhu na zrušení zákona č. 66/1986 Sb., o umělém přerušení těhotenství, bychom chtěli uvést toto:

Ustanovení čl. 6 Listiny základních práv a svobod zní:

1. „Každý má právo na život. Lidský život je hoden ochrany již před narozením“.
2. „Nikdo nesmí být zbaven života“.
3. „Porušením práv podle tohoto článku není, jestliže byl někdo zbaven života v souvislosti s jednáním, které podle zákona není trestné“.

Právo na život upravují i některé mezinárodní úmluvy o lidských právech, jimiž je Česká republika vázána, totiž Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, 1966 (č. 120/1976 Sb. - dále jen MPOPP) a Úmluva Rady Evropy na ochranu lidských práv a základních svobod, 1950 (č. 209/1992 Sb. - dále jen EÚLP).

Čl. 6 MPOPP zní: „Každá lidská bytost má vrozené právo na život. Toto právo je chráněno zákonem. Nikdo nebude svěvolně zbaven života“.

Čl. 2 odst. 1 EÚLP stanoví: „Právo každého na život je chráněno zákonem. Nikdo nesmí být úmyslně zbaven života, kromě výkonu soudem uloženého trestu následujícího po uznání viny za spáchání trestného činu, pro který zákon ukládá tento trest“.

Kromě toho významné mezinárodní instrumenty, které však nejsou právně závazné, totiž všeobecná deklarace lidských práv z roku 1948 a Charta základních práv Evropské unie z roku 2000, shodně stanoví: „Každý má právo na život“.

Základní otázkou spojenou s výkladem všech tří shora uvedených ustanovení (Listiny, MPOPP a EÚLP) je, od kdy začíná život: zda okamžikem početí (koncepce), či zhruba od konce třetího měsíce těhotenství, nebo od doby, kdy jsou patrné pohyby plodu, či od doby jeho životaschopnosti nebo posléze až od narození člověka.

Na tuto otázku žádná z citovaných vrcholných právních norem odpověď nedává. Závazným způsobem nebyla dosud rozhodnuta ani žádným z orgánů, do jejichž pravomoci přísluší posuzovat soulad zákona s Ústavou nebo s ustanovením mezinárodní smlouvy o lidských právech.

I když čl. 6 odst. 1 druhá věta Listiny uvádí, že „lidský život je hoden ochrany již před narozením“, není tím právně vyřešena otázka, kdy začíná život, který má být chráněn právem; tato věta nemá povahu právní normy, nestanoví totiž nic víc, než nezávazné přání vyslovené zákonodárcem.

Mlčení Listiny i obou mezinárodních smluv o tom, kdy život v právním smyslu (nikoliv v biologickém, kdy kontinuita od početí je nesporná) začíná, umožňuje zákonodárci, aby tento počátek stanovil k určitému časovému bodu, a to buď od početí nebo i od některého pozdějšího období vývoje lidského plodu.

Z materiálů o projednávání Evropské úmluvy o lidských právech před jejím přijetím členskými státy Rady Evropy vyplývá, že její tvůrci vycházeli více méně ze stanoviska, že ustanovení Úmluvy o právu na život se týká jen bytostí už narozených.

Evropský soud lidských práv ve Štrasburku, právě tak jako Výbor pro lidská práva OSN, se danou otázkou nikdy věcně nezabýval a Evropská komise pro lidská práva, která

je jedním z orgánů v rámci Rady Evropy, jež přezkoumávala soulad zákonodárství nebo rozhodnutí členských států této Rady s její Úmluvou o lidských právech a jejíž posuzování případu předcházelo rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, (pokud k němu dojde) zaujala už v roce 1980 stanovisko, že právo na život ve smyslu čl. 2 odst. 1 Úmluvy začíná až od narození, nikoliv od početí. Jak obecné užití výrazu „každý“ (v originálu „everyone“, popř. „toute personne“) v Úmluvě, tak souvislost, v níž je tohoto výrazu užito v čl. 2 Úmluvy, směřují k podpoře stanoviska, že se toto ustanovení nevztahuje na nenarozeného (podání č. 8416/78, zpráva Komise z 13. května 1980).

Podobně v novějším stanovisku č. 17004/90 z 19. května 1992 Komise, pokud jde o interrupce, poukázala na to, že existují různé názory, zda povolení interrupcí porušuje rovnováhu mezi oprávněnými zájmy ženy na soukromý život v daném případě a legitimní potřebou ochrany plodu. V této souvislosti Komise je zdrženlivá, a proto ponechala poměrně široké uvážení vnitrostátnímu zákonodárství při právní úpravě této problematiky. Komise se vyhnula jakémukoliv vyjádření k definici „života“ ve spojitosti s interrupcemi nebo o rozsahu, v němž se nenarozené dítě může domáhat ochrany podle čl. 2 Evropské úmluvy o lidských právech.

Se zřetelem k těmto stanoviskům, která jsou významná i pro výklad čl. 6 odst. 1 Listiny, lze mít za to, že při dosavadní nevyjasněnosti právní otázky, kdy začíná život jednotlivce, není ustanovení 4 zák. 66/1986 Sb., o umělém přerušení těhotenství, v rozporu s čl. 6 odst. 1 Listiny, ani s výše zmíněnými mezinárodními úmluvami. (Něco jiného jsou z hlediska právního práva nascitura obsažená v rodinném, popř. dědickém právu).

Z hlediska etického, popř. náboženského lze ovšem k této otázce přistupovat podstatně odlišným způsobem, zejména chránit lidský život od početí. Od toho se však odlišuje současná právní úprava na poli vnitrostátním i mezinárodním, kterou jsme se Vám snažili přiblížit.

Za tohoto stavu věcí není pravděpodobné, že by Ústavní soud, který při svém rozhodování má na zřeteli i stanoviska a rozhodnutí mezinárodních orgánů ustavených na ochranu lidských práv, uznal současnou českou právní úpravu za neústavní. Vzhledem k tomu Kancelář prezidenta republiky nečiní ve věci žádná opatření.

Pokud jde o druhou část Vašeho požadavku, totiž, aby se prezident republiky veřejně postavil proti euthanasii starých lidí, domníváme se, že tato otázka není v praxi natolik aktuální, aby bylo třeba k ní zaujímat stanovisko.

Žádný návrh zákona o euthanasii nebyl Parlamentu předložen; tím méně jsou nám známy podmínky, za nichž by bylo možno euthanasii uskutečňovat.

Na rozdíl od interrupce, kde je sporná otázka, kdy z právního hlediska začíná život, u euthanasie není sporu o tom, že jde o předčasné ukončení existujícího lidského života. Zde se klade otázka, nakolik právo na život je současně povinností daný život dožít do konce bez vlastního nebo cizího zásahu proti němu, jakož i souhlasu s ukončením vlastního života.

Euthanasii neupravuje žádný instrument mezinárodního práva a pokud je nám známo, žádná mezinárodní instituce (soud) se dosud otázkou euthanasie nezabývala.

Prosíme, abyste toto vyjádření vzali na vědomí.

S pozdravem

JUDr. Brigita Chrástilová, ředitelka odboru Legislativa a právo

Milá maminko,

pokud Vám během vyšetření v těhotenství lékaři sdělili, že Vaše dítě je nebo bude pravděpodobně postižené, nutí Vás k potratu a ráda byste si o tom všem s někým promluvila, můžete nám zavolat na telefonní číslo 0619-531117 nebo 0604-605513. Budete-li potřebovat jakoukoli pomoc, budeme se Vám ji snažit zprostředkovat.

Linka pro matky čekající postižené dítě:

0619-531117 nebo 0604-605513

Zveme všechny zájemce ke společně

**modlitbě růžence
a přímluvných modliteb**

za nenarozené děti, těhotné maminky,
zdravotnický personál a jiné potřeby.

Scházíme se pravidelně každý první a třetí
čtvrtek v měsíci od sedmi hodin ráno
před porodnicí U Apolináře na Praze 2.

Data příštích modlitebních setkání:

7.6., 21.6., 19.7., 2.8., 16.8.
(vždy od 7 hodin ráno)

Místo setkání:

**Porodnice U Apolináře,
Ke Karlovu, Praha 2**

*Pán Bůh zaplať všem, kteří jsou
s námi v této době duchovně spojeni.*

Informační oběžník občanského sdružení Hnutí Pro život ČR

Redakce: Sylva Bernardová, Radim a Kateřina Ucháčovi
Adresa redakce: Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, tel.: 02-51681081
Nihil obstat: P. Pavel Mayer OP
Veškeré informace: Zdeňka Rybová (prolife@prolife.cz), tel.: 0603-976231
Bankovní spojení: ČSOB, a.s. - obchodní síť IPB, čú.: 159205438/5100, vs: 5030

Děkujeme za podporu organizaci Human Life International.

Odesílatel:

HPŽ ČR

Hlubočepská 85/64

152 00 Praha 5

O.T.

P.P.
101 715/2001
110 06 Praha 06